

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
1615-14

meddelad i Stockholm den 9 december 2015

KLAGANDE

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

MOTPART

AA

Ombud: Förbundsjurist Tom Aspengren
LO-TCO Rättsskydd AB
Box 1155
111 81 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Jönköpings dom den 17 januari 2014 i mål nr 1239-13

SAKEN

Sjukpenning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

AA arbetade tidigare som maskintekniker i s.k. ständigt nattskift. Hans ordinarie arbetstid uppgick i enlighet med gällande kollektivavtal till i genomsnitt 34 timmar per vecka. Enligt samma kollektivavtal uppgick ordinarie arbetstid vid motsvarande arbete under dagtid till i genomsnitt 40 timmar per vecka.

Dok.Id 162429

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

Efter att under ett antal år ha uppburit tidsbegränsad sjukersättning fick han en halvtidstjänst hos en ny arbetsgivare. Hans tidigare sjukpenninggrundande inkomst (SGI) var skyddad enligt 26 kap. 22 a § socialförsäkringsbalken.

I det nya arbetet var hans ordinarie arbetstid 20 timmar per vecka. Resterande tid upp till heltid var han arbetssökande och för den tiden ansökte han i november 2011 om halv sjukpenning.

UNDERINSTANSEBESLUTEN

Försäkringskassan beviljade AA en fjärdedels sjukpenning. Arbetsförmågans nedsättning skulle enligt Försäkringskassan bedömas i förhållande till den arbetstid som hans SGI var baserad på, dvs. 34 timmar i veckan. AA arbetade 20 timmar per vecka och därmed mer än hälften av vad han var försäkrad för. Hans arbetsförmåga bedömdes därför vara nedsatt med minst en fjärdedel men inte med hälften.

AA överklagade beslutet och yrkade att han skulle beviljas halv sjukpenning. Förvaltningsrätten i Jönköping gjorde samma bedömning som Försäkringskassan och avslog överklagandet.

Kammarrätten förklarade att AA hade rätt till halv sjukpenning för den sjukperiod som inleddes den 1 november 2011. Enligt kammarrätten fanns det vid tiden för den aktuella sjukskrivningen ingen anledning att anta annat än att hans arbetsutbud som frisk skulle ha uppgått till 40 timmar per vecka. AA var försäkrad för en inkomst i en heltidsanställning där ordinarie arbetstid enligt kollektivavtal motsvarade 40 timmar per vecka men var kortare vid bl.a. nattarbete. Det fanns enligt kammarrätten inte anledning att utgå ifrån något annat än att hans normala arbetstid motsvarade en heltidstjänst som uppgick till 40 timmar per vecka.

YRKANDEN M.M.

Försäkringskassan yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrettens avgörande och fastställer förvaltningsrättens dom. Försäkringskassan anför bl.a. följande. Arbetsförmågan ska bedömas i förhållande till det arbetsutbud som den försäkrade faktiskt har haft och kan relateras till antingen den arbetstid som gällde vid sjukfallets början eller den som SGI:n är baserad på. I AAs fall skulle det i det förra fallet betyda en arbetstid om 20 timmar per vecka och i det senare fallet en arbetstid om 34 timmar per vecka.

AA bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. följande. Generellt sett kan det antas att en försäkrads arbetsutbud är 40 timmar om han eller hon tidigare arbetat heltid. Att heltid i vissa fall omfattar färre timmar, vilket normalt regleras i kollektivavtal och ofta utgör kompensation för skiftarbete, saknar betydelse.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET*Den rättsliga regleringen*

Sjukpenning kan enligt 24 kap. 2 § första stycket socialförsäkringsbalken lämnas till en försäkrad som har nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom.

Ersättningens storlek är beroende av den försäkrades SGI och den omfattning i vilken dennes arbetsförmåga är nedsatt.

Av 26 kap. 22 a § socialförsäkringsbalken framgår att vid utgången av en period då en försäkrad helt eller delvis har fått sjukersättning, ska SGI:n motsvara den SGI som den försäkrade skulle ha varit berättigad till omedelbart före en eller flera sådana perioder (s.k. skyddad SGI).

En försäkrad har enligt 27 kap. 2 § första stycket socialförsäkringsbalken rätt till sjukpenning vid sjukdom som sätter ned hans eller hennes arbetsförmåga med minst en fjärdedel. Beroende på nedsättningens omfattning lämnas sjukpenning enligt förmånsnivåerna hel, tre fjärdedels, halv respektive en fjärdedel (45 §).

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Rätten till sjukpenning är i princip relaterad till den tidigare arbetsinsatsen (RÅ 2004 ref. 92). I ett fall som det förevarande, där SGI:n är skyddad, ska arbetsförmågans nedsättning relateras till omfattningen av det arbete som SGI:n är baserad på.

En bedömning av omfattningen av det arbete som SGI:n är baserad på kan enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening inte grundas enbart på det faktiska antalet arbetstimmar. Hänsyn måste även tas till att det inom delar av arbetsmarknaden har träffats avtal som innebär att det genomsnittliga antalet arbetstimmar per vecka har reducerats något för att kompensera för exempelvis obekväma arbetstider. Även om den ordinarie arbetstidens längd till följd av detta inte omfattar 40 timmar i genomsnitt under en vecka, kan arbetet ändå anses utgöra ett heltidsarbete.

AA:s SGI var baserad på en anställning med uteslutande nattskift. Arbetstiden var på grund av detta förkortad i enlighet med gällande kollektivavtal. Enligt kollektivavtalet uppgick ordinarie arbetstid vid motsvarande heltidsarbete på enbart dagtid till i genomsnitt 40 timmar per vecka. AA hade således en heltidsanställning.

Vid den aktuella sjukskrivningen arbetade AA halvtid. Omfattningen av arbetsförmågans nedsättning ska enligt vad som framgått ovan bedömas utifrån att han tidigare arbetat heltid. Han är således berättigad till halv sjukpenning för den aktuella perioden. Överklagandet ska därför avslås.

Mål nr
1615-14

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Margit Knutsson, Kristina Ståhl, Erik Nymansson och Elisabeth Rynning.

Målet har föredragits av justitiesekreteraren Elisabeth Rahlén.